

פחד דוד



יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי חיים פינטו זיע"א



ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

4:23 | 4:08 | 4:17 | 4:02 **הדלקת נרות**

5:18 | 5:15 | 5:17 | 5:16 **מוצאי שבת**

5:55 | 5:52 | 5:54 | 5:54 **רבינו תם**

משכיל לדוד

כח האמונה התמימה של שרה אמנו

מצוותיו, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים כדי להביא את כלל הברואים להכרה במציאות ה' יתברך. וכל כך היה קדוש אברהם שלא הכיר ביופייה של שרה אשתו, עד שבהיותם על אדמת מצרים נאמר (בראשית יב, יא) "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" כותב רש"י - בשם מדרש אגדה, עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שבשניהם, עד כאן. ובוודאי כשביקש אברהם להינשא לה, לא התבונן ביופייה החיצוני אלא ביופי מידותיה ומעלותיה הקדושות. ואם זכה אברהם לכלל המעלות שהיו בו, הרי זה בזכותה של שרה אמנו אשר עמדה לצידו ותמכה בו ועודדה אותו ולכן זכו שניהם ועמדו בכל עשרת הניסיונות אשר העמיד בפניהם הקב"ה.

וכגודל צדקותה כך גודל אמונתה ובטחונה בהקב"ה. ואמרה שרה אמנו לנפשה כי אם הבטיח הקב"ה לאברהם שיהיו לו בנים ממנה מדוע שתדאג, הרי סמוכה ובטוחה היא שהקב"ה יעשה חפצה ורצונה. ולפיכך לא הייתה מוכנה לעשות לשם כך אף לא השתדלות מועטה, משום שאם תתפלל ותעתיך בתפילה ובתחנונים רבים - תהא בכך מעין הוכחה כי אין אמונתה ובטחונה שלמים בבורא העולם והיא חוששת שמא לא יעשה בקשתה. לכן גם מאברהם בעלה לא ביקשה שיתפלל בעבורה והסכימה שיישא את הגר לאשה וזה לא הפריע לה, אדרבה אמרה "אולי אבנה ממנה" - כי ידעה שאם יש לה הבטחה מהקב"ה שיפקדם בבנים, מה לה לדאוג על כך, במוקדם או במאוחר יקיים הקב"ה את דברו זו הייתה השגתה הגדולה של שרה אמנו.

לכן זכתה ויצא מחלצה יצחק אבינו שממנו המשכה כל שושלת יעקב אבינו ושבטי י-ה, כמו שהבטיח הקב"ה (בראשית כא, יב) "כי יצחק יקרא לך זרע" וגם הוא דבק בדרך הקדושה שהתוותה לו אמו. וכשציווה עליו הקב"ה לעלות על גבי המזבח ולפשוט את צווארו ולהישחט, לא הטיח ספקות ושאלות לאמר אם כך כיצד תמשך שושלת ישראל ממני, אלא הלך בביטחון גמור ובתמימות לעשות רצון ה' כאשר ציווהו, כי צעד בדרך הוריו הקדושים אברהם ושרה.

ובוודאי שגם רבקה ורחל אמותינו הקדושות גדול ועצום היה ביטחון בהקב"ה, וסמכו ובטחו בו בכל לב, אולם לא כדרגת מעלתה של שרה אמנו, ולכן הרגישה רבקה שחייבת היא לעשות השתדלות כל שהיא כדי לזכות לזרע של קיימא, ועמדה בתפילה ובתחינתה לבורא עולם כדי שתזכה לבנים, וכך גם רחל אמנו אשר בקשה מיעקב אבינו "הבה לי בנים" שיעתיר בעבורה כדי שתזכה לבנים. לפי שחשבו הן שעדיין לא זכו להעפיל ולעלות אל הר ה' בביטחון עצום ללא שום השתדלות כדוגמת שרה אמנו. ולכן גדלה מעלת שרה ונגלה אליה מלאך ה' כדי לבשר לה על הולדת יצחק, כי הייתה בדרגת בטחון עצומה, מה שלא זכו לכך רבקה ורחל אמותינו הקדושות.

יהי רצון שנוזה לצעוד בדרך אבותינו הקדושים ולטעת בליבנו אמונה תמימה ובטחון מלא בהקב"ה, אמן ואמן.

"ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו" (בראשית כה, כא).

"ויעתר לו ה'". כותב רש"י; הרבה והפציר בתפילה זה עומד בזוית זו ומתפלל, וזו עומדת בזוית זו ומתפללת, עד כאן. וצריך להבין מדוע לא מצינו שגם אברהם ושרה התפללו שיוכה אותם הקב"ה לבנים. אלא מיד כשראתה שרה שאין היא ראויה ללדת הביאה לאברהם את הגר שפחתה כמו שנאמר (בראשית טז, ב) "ותאמר שרי אל אברם הנה נא עצרני ה' מלדת בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברם לקול שרי".

ולכאורה מדוע לא עמדה שרה אמנו בתפילה ובתחינה לבורא עולם שתזכה לפרי בטן כדרך שבקשה רבקה אמנו. וקושיה זו הינה גם לגבי אברהם אבינו אשר עמד והתפלל על כל באי עולם ואף על אנשי סדום הרשעים והפציר בתפילה ותחנונים שירחם עליהם הקב"ה, ואם כן מדוע לא התפלל גם על אשתו שרה שתזכה ללדת?

וגם מצינו שרחל אמנו התנהגה כרבקה, ובקשה מיעקב שיתפלל עליה שתזכה לבנים כמו שנאמר (בראשית ל, ב) "ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי". וכמובן שכונתה הייתה שיעקב יעמוד בתפילה לבורא עולם. ואם כך גדלה התמימה לגבי שרה אמנו ע"ה, מדוע לא נהגה כן? עוד יש להבין מדוע כאשר הקב"ה ביקש לבשר את שרה על הולדת בנה יצחק, שלח לה מלאך לבשר לה שנאמר (בראשית יח, י) "ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך", ואילו רבקה וכן רחל אמנו לא זכו להתבשר על ידי מלאך?

וחשבתי לבאר בסיעתא דשמיא כי ישנן דרגות ומעלות שונות במידת הביטחון בבורא עולם. יש ואדם צועק בפיו כי בוטח הוא, אבל אין ליבו שלם בביטחון. כל דיבורו הוא מן השפה ולחוץ ורואיה לכך בזה שמשקיע מאמצים מרובים כדי להשיג את מבוקשו וטורח ודואג למען כך. הרי לו הייתה אמת בדבריו שהוא בעל ביטחון מלא בבורא עולם - מדוע אינו נח ואינו שקט, וכל היום רודף וחושב כיצד להשיג את חפצו? וזו ראייה שביטחונה הינו מעורער ורופף.

לעומתו, יש אדם אשר באמת בוטח הוא בה' בכל לב ומאמין בה' כי בידו לחצו מן המיצר ולעזור לו, ואכן פיו וליבו שווים. ובתוך תוכו מאמין הוא כי רק בורא העולם יש בכוחו לעזור ולסייע בידו, אלא שעושה מעט מן המעט גם בהשתדלות, וכמובן שאין השתדלות זו נוגדת או סותרת את מידת הביטחון שבו. כי כך הטביע הקב"ה בעולמו שיעשה האדם השתדלות מועטה, אך ידע כי עיקר בטחונו צריך להיות בבורא עולם.

ומנגד יש דרך בטחון גבוהה מעל גבוהה, ביטחון שלם וגמור. והוא הבוטח בה' כי יעשה לו חפצו ורצונו, ואינו מוכן לעשות אף את ההשתדלות המזערית למען השגת מטרתו, לפי שידוע ומאמין בכל לב שהקב"ה ייתן לו מבוקשו, וגם אם חלפו ועברו עידן ועידנים ועדיין לא נושע - אין הוא מתייאש ואינו חושש ואינו מפחד לפי שביטחונו שלם וגמור בבוראו שבה יבוא היום ויעשה לו הקב"ה רצונו וימלא בקשתו.

ודרך קדושה זו הייתה מנת חלקם של אברהם ושרה, שכל חייהם היו קודש להקב"ה, ומסרו נפשם למען קיום

הילולא דצדיקיא



- ה - רבי שמואל הלוי אידלס המהרש"א
- ו - רבי שמואל פינטו
- ז - רבי רפאל דוד סאבן רבה של טורקיה
- ח - רבי אברהם הכהן בעל 'משמרות כהונה'
- ט - רבי נתן סאלם מחכמי ישיבת 'פורת יוסף'
- י - רבי איסר זלמן מלאך ראש ישיבת 'עץ חיים'
- יא - רבי משה הררי הדיין מגודולי ארס צובא

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il



במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר
הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א



דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

מדוע מרן הגר"ע יוסף זצ"ל לא ישן בלילה?

את הפסוק בפרשתנו "ויתרוצצו הבנים בקרבה" (בראשית כה, כב) דורשים חז"ל: "כשהייתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר - יעקב רץ ומפרכס לצאת; עוברת על פתחי עבודה זרה - עשו מפרכס לצאת".

פרשני התורה עומדים על השאלה הידועה; בשלמא כשרבקה עברה על פתח עבודה זרה היה עשו מפרכס לצאת משום שאין לו עבודה זרה במעי אמו, אבל מדוע כשעברה על פתח בית המדרש פרסס יעקב לצאת, והרי הגמרא דורשת (נדה ל, ב) את הפסוק (איוב כט, ג) "בהלו נרו עלי ראשי" - שיש מלאך שמלמד את התינוק במעי אמו את כל התורה כולה?

נאמרו על כך כמה תשובות, המרכזית שבהם מדברת על הערך הנעלה של תורה הוא כאשר התורה נלמדת מתוך עמל ויגיעה ולא כאשר היא מגיעה בקלות. הכתוב אומר (איוב ה, ז) "כי אדם לעמל יולד" וחז"ל (סנהדרין צט, ב) ביארו שהכוונה היא לעמל התורה.

נמצא אפוא כשרבקה עברה על פתח בית המדרש הרגיש יעקב את התורה הנלמדת שם מתוך עמל ויגיעה ופרכס לצאת. הוא חשק בה יותר מהתורה שניתנה לו במתנה מן השמים, ובקלות, על ידי המלאך. וכבר אמרו: "רוצה אדם בקב שלו יותר מתשעה קבין של חברו" (בבא מציעא לח, א).

יעקב אבינו רוצה ללמוד תורה כזאת, שבמשך 14 שנים לומדים ועמלים בלי לישן בלילה על מיטה, כפי שדרשו חז"ל, והואבא דבריהם ברש"י על הכתוב (בראשית כח, יא) "וישכב במקום ההוא" - "לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל ארבע עשרה שנים ששימש בבית שם ועבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה".

בחינה זו תואמת להפליא את דברי הכתוב (במדבר יט, יד) "זאת התורה אדם כי ימות באהל", ודרשו על כך חז"ל (ברכות סג, ב) "אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה". התורה מתקיימת רק במי שממית עצמו באהלה, יומם ולילה, ולומד אותה בעמל וביגיעה.

וכך סופר על מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, שהיה יושב כל לילה ולומד עד שעה שתיים או שלוש לפנות בקר. בשעות אלו גם היה כותב את חידושו. כל זאת גם בהגיעו לגיל תשעים.

לאברך שהיה מופקד על עריכת כתביו הרבים, שהיה צעיר ממנו בארבעים שנה, היה אומר הגר"ע זצ"ל: "זהו, מספיק. לך לישון", בעוד שהוא עצמו המשיך ללמוד...

בוקר אחד הגיע רבי אליהו שטרית, שהיה כותב את חידושו, וראה את כמות הדפים מלאי החידושים שהתחדשו במהלך הלילה. הוא פנה למרן ושאל אותו: "רבינו לא ישן כל הלילה?" נענה מרן והשיב לו: "לא. לא באה לי שינה".

כמה הדבר מפליא ומחייב! מרן לא היה הולך לישון! הוא היה לומד ולומד עד שהשינה באה אליו. שם - במקום שלמד - נרדם. בבחינת מה שנאמר ביעקב אבינו "וילך שם - כי בא השמש".

הצלה בזכות העניים

סמוך לעיר ניו יורק שבארצות הברית, מתגוררת משפחה אשר באחד הימים נפלה עליה טרגדיה נוראה, כאשר אָם המשפחה שהייתה הרה החליקה ונפלה, וכתוצאה מכך היא ועובריה נפטרו.

טרגדיה זו גרמה לזעזוע רב בקרב בני הקהילה, והם ביקשו מרבנים שונים שיבואו לעודד אותם ולחזק את רוחם בעקבות אירוע נורא זה.

גם אני נתבקשתי לבוא ולשאת דברי חיזוק והתעוררות בפני בני הקהילה, ואף נועדה להיערך במקום לאחר מכן מגבית צדקה עבור העניים.

בהגיעי לניו יורק נפגשתי עם בעל הבית שאצלו התארחתי, כדי שהוא יקח אותי ברכבו לבית הכנסת שבו הייתי אמור לשאת את דבריי.

בעודנו נוסעים במכונית, פנה אליי בעל הבית וביקש את רשותי לשנות ממסלול הנסיעה ולהמשיך לנסוע ישר ולא לפנות שמאלה, למרות שהשינוי מאריך מעט את הדרך, כיון שברצונו להראות לי את הישיבה שבה לומד בנו. מתחילה חשבתי לסרב לבקשתו,

אך כיון שהוא הבטיח לי שהעיכוב יארוך לא יותר מדקה, נעתרתי לבקשתו.

לאחר שהראה לי את ישיבתו של בנו, חזרנו בדרכנו לכיוון בית הכנסת, אולם לפתע נחרדתי ממראה עיניי - בדיוק במקום שבו היינו אמורים לנסוע דקה קודם לכן, התרחשה תאונה נוראית. משאית כבדה התנגשה בעוצמה במכונית פרטית שבאה מולה, ופגעה בשני נוסעי המכונית, אשר גופותיהם היו מוטלות בצד הכביש - וטרם נודע האם נהרגו או שמא רק נפצעו.

כאשר ראיתי את הדבר נזדעזעתי כולי, שהרי אם לא היינו משנים ממסלול הנסיעה, ולא היינו ממשיכים ישר בכיוון הישיבה של הבן - היינו אנו אמורים לחלוף במקום התאונה בדיוק בזמן ההתנגשות, ומי יודע מה היה עולה בגורלנו.

אין לי כל ספק שהמגבית עבור העניים שנועדה להתקיים לאחר שיחתי, היא זו שהצילה אותנו מהתאונה, כיון שמצות הצדקה בכוחה לשמור על האדם ולהצילו מכל פגע רע.

במה מפטירין



הפטרות השבוע: "משא דבר ה'" (מלאכי א, ב)

הקשר לפרשה: בהפטרות מסופר על יעקב אבינו ע"ה ועשו הרשע, ככתוב: "הלא אח עשו ליעקב" וגו', שהוא מענין הפרשה שבה מסופר על לידת התאומים יעקב אבינו ע"ה ועשו הרשע, ותולדותיהם כיוצא בהם.



נצור לשונך

דיבור על הופעה חיצונית

תולה ארץ על בלימה

למדנו כבר שאסור לומר דברי גנאי אפילו אם אין המדבר מתייחס לו כדבר שלילי. כך גם אסור לומר דברים שעל פי מהותם אין הם דברי גנאי - אם המדבר, או השומע, יפרשו זאת כדברי גנאי. נמחיש זאת בדוגמה של דיבור על הופעתו החיצונית ודרך לבושו של פלוני. אף כי יתכן שאין כל רע באופן לבושו של אותו אדם, בכל זאת אסור לומר שהוא מתלבש באופן זה, אם המדבר או השומע, אינם רואים בעין יפה אנשים המתלבשים באותו אופן.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א



רגשי האהבה נועדו להפחית את כח הרשע

לאחר שהלכה רבקה לדרוש את ה' בבית שם ועבר ואמרו לה (בראשית כה, כג) "שני גוים בבטנך ושני לאמים ממעיך יפרדו", הנה כבר קודם שנולדו נודע הדבר שהאחד צדיק גמור והשני רשע גמור. ובוודאי שיצחק אבינו ידע נבואה זו, ולכן מדוע בכל זאת אהב את עשיו ואף ביקש להעניק לו את הברכות, הרי רשע היה כבר במעי אמו?

והנראה לי לומר, בוודאי שידע יצחק אבינו והכיר ברשעותו של בנו עשיו. ובכל אופן ביקש לקרבו אליו כדי שעל ידי זה יפחית מעט מרשעותו, ולכן גילה כלפיו רגש של אהבה וחיבה ולא הרחיקו מעל פניו כדי שיוכח שאביו מכבדו ומוקירו וכך יתבייש במעשיו הרעים ויחדל מהם. ואף ביקש להעניק לו את הברכות כדי שאלו ישפיעו עליו לטובה, ועל ידן ישוב למוטב ולדרך הישרה.

וכשם שיצחק אבינו דאג לבנו עשיו כך גם כן דאג יעקב אבינו לאחיו. ודווקא מטעם זה לקח יעקב את הבכורה מידי עשיו, מחמת שדאג לנפשו וביקש למנוע ממנו עונשים קשים ומרים על מעלליו ומעשיו הרעים. כי באותו היום כשבא עשיו עיף מן השדה, שמע יעקב שעבר על חמש עבירות חמורות ביותר, ואמר לנפשו הרי אם תישאר הבכורה בידי, וודאי שהתביעה עליו תהיה גדולה הרבה יותר, ובהתאם לכך יהא עונשו גדול וחמור ביותר. ולכן ריחם עליו וחס על נפשו ולקח ממנו את הבכורה כדי להפחית מעליו עונש דינה של גיהנום.

נמצא שבוודאי יצחק אבינו ע"ה הכיר ברשעותו הגדולה של עשיו בנו, ובכל זאת הראה לו פנים שוחקות ואהב אותו, והשתדל לקרבו ולעודדו כדי שלא יבעט בכל היקר והקדוש, ועל ידי כך יישאר בתוכו מעט לחלוותי של קדושה.

וזה לעומת זה עשה האלוקים. על יעקב אבינו נאמר (בראשית כה, כז) "איש תם ישב אהלים" "תם" אותיות "מת". כל חייו היה ממת עצמו באהלה של תורה ומסר נפשו למען לימוד התורה וקיום מצוותיה, אולם מטרת עשיו הרשע הייתה לטכס עצה כיצד להילחם ביעקב ולהחליש את כח תורתו. כי ידע עשיו שאם "הקול קול יעקב" אז אין "הידיים ידי עשיו", עיקר המטרה של עשיו להוריד את האות ו' מ"קול יעקב" ולהפכו ל"קל יעקב", שיהא חלילה קל דעת בלימודו, קל וחלש בעסק התורה וגם הוא ישאף להנאות העולם ותאוותיו ובכך יפסיד את התורה שיש בידו, וממילא יוכל עשיו לגבור עליו.

ויעקב אבינו שידע והכיר במלחמה זו, שמר עצמו מכל משמר וחיזק את עצמו בקול התורה וקולו הקדוש תמיד נשמע ברמה. וכל זמן שקולו של יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, מובטח לנו שאין "הידיים ידי עשיו" והקב"ה מצילנו מידם בזכות כח התורה הקדושה.

פניני הפרשה



אם הילדים בריאים – האב פנוי לתפילה ולתורה

"ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא" (בראשית כה, כא)

בדרך מליצה, פירש הרה"ק בעל ה'תפארת שלמה' על פי מאמר רבי יצחק במסכת יבמות (סד, א) "מפני מה היו אבותינו עקורים? מפני שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתו של צדיקים".

והנה מדרך העולם שהבנים מבטלים את אבותם מתלמוד תורה ותפילה, ע"י טיפולם והדאגה למחסורם תמידין כסדרן.

ועל כך אנו מבקשים שיתן לנו "זרעא חיא וקיימא די לא יפסוק מפתגמי אורייתא", שיהא זרעא חיא שלא יפסיק אותנו מפתגמי אורייתא, דהיינו שנוכל להגות בתורה ובמצוות ועם כל זאת שיהיו בריאים ושלמים כל הימים, ולא יבטלו אותנו בדאגותיהם עליהם.

וזה הכוונה גם כאן, שהיו אבותינו עקורים כדי שיוכלו להתפלל בדעה מיושבת בלי הפרעה של הילדים כי הקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים...

שלא להזכיר שמו של רשע בתפילה

"ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא" (בראשית כה, כא)

הגמרא במסכת ברכות (לד, ב) אומרת שכאשר מתפללים על הרפואה בנוכחות החולה - אין צורך להזכיר את שמו, כמו שמצאנו אצל משה רבינו שהתפלל על מרים "א-ל נא רפא נא לה" מבלי להזכיר את שמה.

כאן, מעיר בעל ה'נפש חיה' - חשש יצחק שאם יצטרך להזכיר את שמה של רבקה אשתו, הרי יזכיר את שם הוריה הרשעים, והוא לא רצה להזכיר את זכרם כשמתפלל עבורה, לכן התחכם להתפלל "לנוכח אשתו" בכדי שלא יצטרך להזכיר את שמה.

מכירה גמורה על בטן מלאה

"ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה" (בראשית כה, ל)

הנה, עשו ביקש מיעקב להאכילו בדרך 'הלעטה', כלומר, שישפוך לתוך פיו את תבשיל העדשים, אך יעקב נתן לו לאכול בדרך אכילה, כמו שנאמר "ויעקב נתן לישן לחם ונזיד עדשים ויאכל".

שתי שאלות שואל רבי אברהם הכהן מג'רבא זצ"ל בספרו 'קנה אברהם':

ראשית, מדוע לא עשה יעקב כפי שנתבקש מעשו? ועוד, הלא עשו ביקש לאכול "מן האדם האדם הזה" דהיינו נזיד עדשים, ומדוע אפוא נתן יעקב לעשו גם "לחם"? מה גם שסדר הפסוק לחם תחילה ואח"כ נזיד עדשים וכ"כ למה?

ובאר, כי מאחר ואחז את עשו בולמוס של רעב, והיה במצב של סכנה, כפי שאמר "הנה אנכי הולך למות", חשש יעקב פן יבוא עשו ויטען כי כל מכירת הבכורה ליעקב היתה באונס, ואינה כלום.

על כן, נתן יעקב לעשו לחם תחילה, ויאכל לשובע נפשו עד שיצא מכלל סכנה, ואחר שאכל בנחת ובישוב הדעת, לא יוכל לטעון שיהיה אנוס על מכירת הבכורה בעבור נזיד העדשים, אלא כל המכירה היתה ברצון גמור כדת וכדין.



חלק מן הצרות שאפפו את יושבי המחנה. המחנה היה מחולק לאגפים ובאחד מהם היו גם חיילים רוסיים שבויים.

מספר ניצול מאגף זה: בוקר אחד הגיעו הנאצים לאגף, והכריזו: אנחנו יודעים כי בעוד כמה ימים יגיעו הנה האנגלים ואנו רוצים שתספרו להם כמה טוב היה לכם אצלנו... לכן הבאנו לכם לחמניות טריות.

הרעב ששרר במחנה היה נורא, בלתי ניתן לתיאור. אותו יהודי כמעט ולא אכל במשך חמש שנים, וכל מחשבתו היתה נתונה רק לשאלה איך להשיג אוכל.

לאחר שקיבל לחמניה אחת, הבחין לפתע שליד החייל מונחים סלים מלאים בלחמניות. מיד עלה בדעתו רעיון: אם יש כל כך הרבה לחמניות, מדוע לא לקחת עוד אחת. הרי הנאצי ודאי לא יזהה אותו בין כל כך הרבה יהודים.

ואז כשהנאצי שאל מי הבא בתור, אמר: "אני" וקבל עוד לחמניה. בידיו היו שתי לחמניות טריות. הוא היה מאושר.

לפתע הוא מרגיש יד לופתת את צוארו, וקול מאיים לוחש באוזניו:

"ראיתי, יהודי!" הוא הסתכל לראות מי הדובר. זה לא היה נאצי, אלא חייל רוסי שבו. אותו רוסי תפס בו בחזקה ואמר: "תן את הלחמניה השניה!" היהודי ערך לעצמו חשבון: הוא הרי אסיר כמוני, מה פתאום שאתן לו? "לא אתן לך" אמר בנחישות.

תפס אותו הרוסי והכניסו לתוך הצריף, שם חבט בו קשות באכזריות. וכשהיה בטוח שנפח את נשמתו, נטל ממנו את הלחמניות והלך.

היהודי הרגיש את צלו של מלאך המוות פורש עליו את כנפיו. נשא עיניו למרום וקרא: "רבש"ע, דוקא עכשיו למות, רגע לפני השחרור?! אם רצית לקחת ממני את נשמת, במשך חמש השנים האלה היו לך מאות הזדמנויות לעשות זאת".

וכך, כשהוא מלא טענות כרימון כלפי מעלה, אבדה הכרתו.

כשהתעורר משנתו הוא הביט סביבו וראה שכולם מתים. הלחמניות היו מורעלות! אבל עליו נגזר לחיות, ולכן הקב"ה זאג שייקחו ממנו את הלחמניות, אמנם הוא סרב לתת אותם, אז הוא קיבל מכות כדי שיוכל להמשיך לחיות.

לא ולא! פשוט מאד, גילוי השכינה שם הוא כל כך גדול, עד שהכל נעשה ברור ואין יותר שאלות. השאלות נובעות רק מפני שבעולם החומרי המרחק מגלוי כבודו יתברך הוא עצום. ההעלם והסתר משפיעים מאד, ולכן מתעוררות שאלות. אבל שם, בשמים, אין שאלות כלל.

ואז אמר הרמב"ן לתלמידו: **"לתשובה הזאת חיכיתי. לכן שלחתי אותך"**.

והוסיף הרב בירנבוים ואמר: לכן פתח הקב"ה למלאכים את הרקיעים בשעת העקדה. כי אם לא כן, הם כלל וכלל לא היו מתרגשים מהעקדה, שהרי שם בשמים אין בכלל שאלות. לפיכך פתח להם את הרקיעים, והראה להם כיצד נראה הדבר בעולם הזה, וכשראו את העקדה מהעולם הזה, עם כל השאלות והתמיהות והרגשות שהדבר מעורר, מיד הם התחילו לבכות.

אבל אם הם היו רואים את המחזה משם, דרך המראה הנגלית שברקיע, לא היו מתעוררות להם שום שאלות, לא צער ולא דמעות. שם היו מבינים שככה טוב יותר. גם בעולם הזה ישנם דברים שאנשים מבינים אחרי הרבה זמן, וישנם דברים שמבינים רק בעולם האמת.

דבריו של הרב בירנבוים כל כך מציאותיים, כל כך מרוגשים. יום יום אנחנו עומדים בפני השאלות הללו, ולמעשה אין לנו כמעט תשובות. פשוט לא מבינים כלום. אבל עלינו לדעת, כי שם למעלה אין שאלות, כדי להביא את המלאכים למצב שלנו פה, צריך היה לפתוח בפניהם את כל הרקיעים, כדי שבינו אותנו, כדי שייבכו כמונו. רק לעיתים, הקב"ה מגלה לנו גם פה, את סוד הנהגתו, ואז השאלות סרות, הכל מובן, אין טענות ואין קושיות.

בענין זה מן הראוי להביא כאן סיפור מדהים, המסופר בספרו של הסופר הנודע ר' חנוך טלר: בסוף מלחמת העולם השניה, רצחו הנאצים ימ"ש את רוב יהודי אירופה, כוחות בעלות הברית ניהלו מלחמה עיקשת נגד הנאצים, ובעזרת ה' הצליחו לדחוק אותם לתוך גרמניה. הנאצים נסוגו בכל החזיתות אך לא נתנו ליהודים מנוחה, הם לקחו אותם לגרמניה, מסע של מאות קילומטרים, חלקו עשו ברגל וחלקו ברכבות.

במחנה "ברגן בליזן" שבגרמניה, המצב היה קשה מנשוא. רעב, צמא ומחלות היו רק

כשנפטר רבי אריה לייב בירנבוים, עמד אביו - ראש ישיבת מיר בארה"ב, רבי שמואל זצ"ל, והספידו. המחזה הזה היה ממש מוזעזע - אב שכול עומד ומספיד את בנו. אולם דבריו הכנים הרגיעו והנמיכו מאד את עצמת השאלות שנקרו בראשו של כל אחד מהנוכחים. וכך אמר:

רש"י הק' מסביר את דברי הכתוב בפרשתנו "ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות" (בראשית כז, א) כי כשנעקד יצחק על גבי המזבח והיה אביו רוצה לשחטו, באותה שעה נפתחו השמים וראו מלאכי השרת והיו בוכים וירדו דמעותיהם ונפלו על עיניו, לפיכך כהו עיניו.

ובאמת יש לשאול למה הקב"ה פתח את הרקיעים כדי שהמלאכים יראו את העקדה, וכי בלי לפתוח את הרקיעים, לא היה שייך שיראו את העקדה?

אלא, אמר הרב בירנבוים, כבר מסופר על הרמב"ן, כי אחד מתלמידיו חלה מאד, והוא בא לבקר. ראה הרמב"ן שהוא קרוב למיתה, ולכן פנה ואמר לו, כמובן באופן שלא יגרום לו לבהלה: "ראה, הנך הולך לעולם שכולו טוב. יש לי בקשה אליך. מזה זמן רב מציקות לי כמה שאלות על ההנהגה של הקב"ה בעולם, ואני מבקש ממך שכאשר תגיע לשמים תסייע לי בפתרון. אתן לך פתק עם כל מיני שמות קדושים, כמו קמיע, ויקברו אותך עמו ביד. הפתק הזה יפתח לך את כל השערים בשמים, ותגיע על ידו עד כסא הכבוד, שם תשאל את השאלות, ואחר כך תתגלה אלי ותמסור לי את התשובות".

וכך היה. התלמיד נפטר, קברוהו עם הפתק בידו, ואכן, לאחר שבעת ימי אבלו הוא הופיע אצל הרמב"ן בחלום. ואמר לו: הכל היה כמו שהרב אמר, נתנו לי להיכנס עם הפתק לכל מקום והגעתי עד כסא הכבוד. "שם רציתי לשאול את השאלות, ופתאום ראיתי שאין לי שאלות כלל. הן פשוט נעלמו".

מה באמת ארע לתלמידו של הרמב"ן? האם הוא שכח את הדף עם השאלות?